

Gospodarstvena priloga.

Priložena od kat. tiskovnega društva 30. števil., „Slov. Gospodarja“.

L. 1888.

26. julija.

Štev. 7.

Pomoč za trtno uš.

(Konec.)

1. Reče se mu: Sadi sadno drevje! Prav. Toda kje hočejo nakrat vzeti toliko sadnih dreves primernih vrst in kako poplačati velikanške stroške? Količkaj vredno štiri- ali petletno drevesce velja 50 kr., 100.000 drevesc torej 50.000 glđ. Tu bi se morale v vinorodnih krajih, katerim preti nevarnost od trtne uši, takoj napraviti okrajne drevesnice in zato dobiti podpore od države in od dežele in sicer prav hitro. Drevo potrebuje 15 do 20 let, da kaj prida rodi, trtna uš pa uniči trto v štirih ali petih letih.

2. Poskusi v krajih, o katerih sem omenjal, da je trtna uš že lotila se 4260 hektarov vinogradov, so pokazali, da se trte delje upirajo trtni uši, ako se jim gnoji z umetnim gnojem. S tem bi bilo izumljeno sredstvo, da trtna uš prehitro vinogradov ne uniči, da je bode poprej mogoče premeniti v druge kulture, n. pr. v sadne vrte. Toda kako dobiti umetni gnoj brez društev, brez podpore od strani avtonomnih in državnih upravnih zastopov? Tu morajo na merodajnem mestu priteči na pomoč, sicer ne gre.

3. Nikdo ne more zagovarjati in želeti, da bi se popolnoma opustilo vinstvo na Štajarskem. Temveč treba se je, kolikor moči, braniti proti trtni uši in rabiti vsa mogoča sredstva proti njej.

V tem oziru velja sedaj kot jedino, nekoliko zanesljivo sredstvo izgojevanje ameriških trt in na to mora ne samo se kazati, prebivalstvu, temveč tudi treba, da storé kaj razna narodno-gospodarska društva in končno tudi državni uradi.

Tako je n. pr. že 1885 leta prosila podružnica kmetijske družbe in vinarsko društvo v Slovenski Bistrici, da se napravijo vzgledni vrti, v katerih se bodo sadile ameriške trte, in da se podpirajo taki nasadi. Osrednji odbor omenjene družbe obrnil se je na visoko c. kr. poljedelsko ministerstvo in dobil je z odlokom dne 29. marca 1887. v odgovor to-le:

„Ministerstvo je pripravljeno za poskušnjo osnovati trtnico za ameriške trte v Ptujem okraju in da je ministerski svetnik Pretis dobil nalog, da v kratkem pojde na Ptuj, da se potrebno dogovori s politično oblastjo, kje bi

se vzela zemlja za trtnico v najem in kdo naj bi se nastavil, da bi vodil ta kulturna dela“.

Od tega časa je minolo davno več, kakor jedno leto in nič ni slišati, da bi se res osnovala za poskušnjo z ameriški trtami v Ptujem okraju državna trtnica. To je tem bolj čudno, ker se je dne 25. februarija t. l. podružnica kmetijske družbe v Ormoži obrnila na ravnost do poljedelskega ministerstva, da naj za Ormoški okraj napravi trtnico z ameriški trtami, ker trtna uš sedaj naprvo preti Ormoškemu in Ljutomerskemu okraju.

Ta prošnja se dosedaj ni rešila.

Danes ne bodem stavil nobene resolucije, prosim samo vladnega zastopnika, da pojasni, zakaj se je opustilo poskuševališče v Mariboru in če bi vlada ne hotela, baš sedaj obnoviti tega poskuševališča, da bi se ondu zasajale ameriške trte v večjem številu in da bi vinogradniki ondu dobivali zastonj ali pa vsaj za majhen denar ameriških trt, in zakaj se običana obrtna šola v Ptujem okraju ni osnovala in prošnja Ormoške podružnice kmetijske družbe za trtnico za poskušnjo z ameriški trtami ni rešila. Prebivalstvo želi zvedeti, pri čem da je, če se bo na-nj oziralo ali ne.

Trtna uš je tako nevarna postala za štajarsko vinstvo, da se ne sme več časa zgubljeni za potrebne priprave. Če bodo zamudili zlasti poklicani avtonomni in državni zastopi, se bi jim kedaj utegnulo očitati: „Deliberante Roma Saguntum perierunt“, to se pravi: „Deliberante agriculturae ministerio vineae perierunt“. V tem, ko si prevdarja poljedelsko ministerstvo reč, prešle so že gorice.

Odpis davka po uimah.

Teško, če še ima kako delo toliko sovražnikov, kakor delo kmeta in njih sovražstvo je tako, da si ga človek ne more odvrniti. Nekoliko si še sicer pomaga, če si dobi zoper nje zaveznikov, t. j. če si zavaruje svoje pridelke. V časih pa še tudi to ni mogoče in tedaj mu ne ostane druge pomoči, kakor da nosi potrpežljivo svojo osodo, srečen, če ga silovita moč sovražnika ne zadene.

Ali k temu še pride, da mora, če mu uima vzame tudi večji del pridelka, še plačati davek od vsega pridelka, tedaj od nečesa, česar nima. To se je doslej velikokrat zgodilo, ker ni bilo